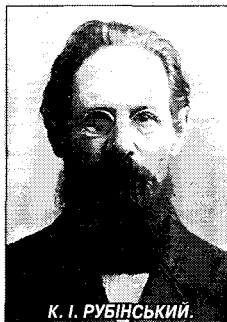

ДИРЕКТОРИ БІБЛІОТЕКИ

К. І. РУБІНСЬКИЙ.

18 (30) січня 1805 року відбулося перше засідання Ради, на якому був обраний перший бібліотекар. Ним став професор грецької та французької словесності Я. Я. БЕЛЕН ДЕ БАЛЛЮ. Посаду бібліотекаря Белен де Баллю займав з 1805 до 1811 року. Фонд бібліотеки тоді становив 3219 книг.

Яків Якович Белен де Баллю народився в Парижі 1753 року. Був членом Паризької академії написів і красномовства, радником монетного департаменту, членом Московського товариства дослідників природи. У 1803 році він був призначений професором грецької та французької літератури в Харківський університет.

З 1811 до 1817 року бібліотекарем (директором) бібліотеки був професор А. А. ДЕГУРОВ,

який згодом став ректором Петербурзького університету.

Університетським бібліотекарем у 1817-1824 роках був професор кафедри природничого, політичного й народного права Б. О. РЕЙТ.

У 1828-1830 роках бібліотеку очолював І. М. Данилович — професор, юрист. Професор математики А. Ф. Павловський був директором бібліотеки з 1831 до 1837 року, а в 1837 році він обирається на посаду ректора.

В. Я. ЖУНКОВСКИЙ, Д. С. БОРЗЕНКОВ, В. С. КОМЛИШИНСЬКИЙ, І. С. ШИШКІН, Г. Д. ФИЛИМОНОВ, Я. О. БАЛЯСНИЙ — ці чудові люди очолювали бібліотеку в XIX столітті.

В історії всіх університетських бібліотек простежується певна закономірність: у бібліотеку прийшов працювати вчений і став бібліотекарем. Але до кінця XX століття стає зрозуміло, що в бібліотеці має працювати професіонал.

Тридцять сім років (1893-1930) працював у бібліотеці Костянтин Іванович РУБІНСЬКИЙ. Ім'я його стоїть в одному ряду з іменами найвизначніших українських і російських бібліотекознавців. Його вчителями були О. О. Потебня, М. Ф. Сумцов, Д. І. Багалій. Саме К. І. Рубінський наполягав на необхідності організації бібліотечної освіти й поліпшенні матеріального становища бібліотечних працівників, він же вважав, що бібліотекознавство варто включити до університетських наук. Він написав книжку «Библиотека Харьковского университета за 100 лет ее существования (1805-1905 гг.)». Під його керівництвом споруджено нову будівлю бібліотеки на вул. Університетській, 23.

Д. А. УШАКОВ.

У 1935 році за послаблення партійної пильності було звільнено з роботи директора Д. Я. БЛЮМКІНА. У фонді бібліотеки «були знайдені твори Скрипника, Братківського...Яворського, Свідзинського...».

Із кінця 1941 року бібліотекою керує О. В. ЛИНТАРЕВА, що пережила разом з усім колективом найважчі місяці окупації.

У 1943 році, після звільнення Харкова, директором бібліотеки призначається С. І. КРУГЛЯКОВ. Становище бібліотеки було дуже складним: не стало води, електрики, у сховище потрапляв сніг (під час бомбардувань було пошкоджено дах), за часів окупації було вивезено значну кількість фонду. Але вже в 1944 році проводиться переоблік стародруків, рукописів, упорядковується книгосховище.

Л. І. ГУРЕВИЧ — директор бібліотеки з 1945 року — багато зробив для відновлення бібліотеки в перші повоєнні роки, при ньому вдосконалюється структура бібліотеки, створюються нові відділи, організовується відділ рідкісних книг і рукописів.

У 1957 році директором бібліотеки був призначений доктор хімічних наук професор Л. М. ПИТВІНЕНКО. У зв'язку з переїздом у новий будинок проводиться велика робота з переобліку фонду й переінвентаризації літератури. До початку 1961 року було інвентаризовано 1343393 примірники наукової літератури й 761127 — навчально

У 1959 році директором бібліотеки стає Герой Радянського Союзу Дмитро Андрійович УШАКОВ, він користується величезним авторитетом у співробітників. Із 1959 до 1963 року він керував усією роботою з підготовки до переїзду бібліотеки в новий будинок на пл. Дзержинського (нині пл. Свободи).

Із листопада 1963 року бібліотеку очолює Михайло Павлович КІРЮХІН. Учасник Великої Вітчизняної війни, випускник університету, історик, він трудився в бібліотеці до 1979 року. Завдяки його вмілому керівництву було перевезено й розміщено фонди, завершено реорганізацію бібліотеки, організовано нову систему обслуговування. Розвивався книгообмін, інтенсивно працював міжбібліотечний абонемент, проводилася велика культосвітня робота, дослідження, пов'язані з науковою організацією праці, активно велася науково-бібліографічна робота, сховище було оснащено засобами автоматизації й механізації: установлюється книгопідіймач, що пов'язав десятиярусне сховище з пунктом видачі літератури. При новому директорі зміцнилася матеріально-технічна база бібліотеки, збільшилися асигнування, розширився штат, виріс престиж бібліотеки.

У 1980 році директором бібліотеки на 21 рік стала Ельвіра Василівна БАЛЛА — випускниця історичного факультету університету. Разом із колективом вона вирішувала складні завдання із вдосконалення роботи ЦНБ. Розвиваються міжнародні зв'язки, удосконалюється структура, збільшується фонд. Із 1992 р. Центральну наукову бібліотеку включено до «Переліку установ культури та мистецтва, що мають особливу громадську значущість». Із 1993 року бібліотека — зональний методичний центр для бібліотек вищих навчальних закладів Харкова, Сум, Полтави, Глухова. Е. В. Балла — відмінник освіти України, лауреат муніципальної творчої премії, має медаль «За трудову доблесть».

29 серпня 2001 р. директором бібліотеки стає Ірина Григорівна ЛЕВЧЕНКО. Випускниця Харківського інституту культури (нині Академія культури), пройшовши в ЦНБ шлях від завідувача абонементу до директора, вона очолила бібліотеку, маючи не тільки знання й досвід, але і якість, необхідні сучасному керівникові. Однією з перших в Україні вона була направлена Українською бібліотечною асоціацією на стажування в Мортінсон-центр Іллінойського університету (США). Вивчення досвіду роботи однієї із провідних університетських бібліотек США, а також досвіду найбільших європейських бібліотек сприяли формуванню в І. Г. Левченко інноваційного мислення, власного бачення завдань і перспектив розвитку бібліотеки в нових умовах. Із діяльністю І. Г. Левченко пов'язаний якісно новий етап в історії розвитку університетської бібліотеки — етап комплексної автоматизації, входження у світовий інформаційний простір, створення відкритої бібліотеки. Інтернет, Лібер-медіа, нові інформаційні центри, електронний каталог, електронне замовлення — усе це з'являється в бібліотеці з приходом нового директора. Вона очолює Харківське бібліотечне товариство, входить до складу правління Асоціації сучасних інформаційних технологій (АСІБТ), є членом оргкомітету найбільшої міжнародної бібліотечної конференції «Бібліотеки та асоціації у світі, що змінюється», переймається проблемами бібліотек усіх рівнів та розвитком бібліотечної справи.

М. П. КІРЮХІН

Е. В. БАЛЛА
І. Г. ЛЕВЧЕНКО